

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky Endre-u. 1.
(Bika Bérház). Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti újság

Előfizetést egyelőre nem veszünk fel.
Egyes szám ára: hétköznap (4 oldal)
4 pengő, vasárnap (8 oldal) 5 pengő.

Vasárnapra szánt apróhirdetését ma adja fel, a szombati ünnep miatt vasárnapi lapszámunk szombaton jelenik meg.

Őszi szántás-vetés

Nagy Ferenc újjáépítési miniszter, a Független Kisgazda Párt országos elnöke és Kovács Béla országos főtitkár felhívást intéztek valamennyi helyi szervezet elnökéhez és a párt tagjaihoz. A felhívásban szövegezték a terménybeszolgáltatás sürgősségéről, rámutatva arra, hogy az idejében való terménybeszolgáltatás hazafias kötelesség, amellyel elsősorban tudjuk szolgálni a demokratikus újjáépítést. Ez a munka csak úgy végezhető el, ha a mindennapi kenyert mindenki számára biztosítottuk.

A mindennapi kenyér megteremtésével kapcsolatosan másik sürgős feladat is hárul a magyar parasztságra — folytatja a felhívás. Ez pedig az őszi szántás és vetés munkájának sürgős és pontos elvégzése. Pártunk vezetősége és a magyarság tisztában van azzal, milyen nehézségekkel küzd a parasztember megfelelő igaerő, sőt egyes helyeken velőmag hiánya miatt, azonban mégis arra kérünk minden egyes tagunkat, kövessen el mindent, hogy egyetlen talpalatnyi föld se maradjon szántatlanul és vetetlenül. Éppen ezért szükségesnek tartjuk, hogy addig, amíg a kormány segítsége — az adott lehetőségek keretében — megérkezik, helyi szervezetünk parasztagjai vegyék számba, mennyi igaerő áll rendelkezésükre.

A rendelkezésre álló igaerőt úgy használják fel, hogy mindenkinek a földje meg legyen munkálva. Kívánatos, hogy a Kisgazda Párt helyi szervezetének vezetősége a tagokkal egyetértően készítsen tervet, mely szerint a rendelkezésre álló fogatok olyanformán nyervek a felhasználás tekintetében beosztást, hogy a szántási és vetési idő alatt a fogattulajdonos földje, a fogattal nem rendelkező pártbarátaink földje és nem utolsósorban a most földhözjutott, de fogattal nem rendelkező bármilyen párthoz tartozó parasztember földje megmunkálható legyen.

Amikor helyi szervezetünk ezt a tervet összeállította, kívánatos, hogy utána összeüljön a nemzeti bizottsággal, vagy a községi előjárósággal, a többi pártok vezetőivel, hogy esetleg az általuk is összeállított tervvel a Kisgazda Párt tervtervét összehangolja.

Főbb vonásaiban ismertettük a fentiekben a Kisgazda Párt felhívását, melyet az új idők szelleme leng át. Ime, egy politikai párt nemcsak a sokszor meddő politikai szöveget tartja céljának, hanem a gyakorlati életben is tanácsadója, támogatója tagjainak. És emellett az országos nagy szempontokra van kellő figyelemmel.

E hasábkon már többször hangoztattuk, hogy az ország újjáépítése és talpraállítása nem merülhet ki egyoldalú városi akciókban, hanem a föld népe, a magyar föld

A szövetséges nagyhatalmakhoz fordulunk a szlovákiai magyarság sérelmei miatt

Gyöngyösi külügyminiszter: A szörnyű helyzetnek, mely a szlovák határon fennáll, sürgősen véget kell vetni

A nemzetgyűlésen a pártok szónokai a kormány iránti bizalmat és az együttműködés szükségességét hangoztatták

A nemzetgyűlés tegnap folytatta tanácskozásait Zsedenyi Béla elnökletével. A megnyitás után az elnök bejelentette, hogy a pártvezérei értekezlet határozata értelmében áttérnek a miniszterelnök beszámolója feletti vitára.

Rákosi Máttyás

szólalt fel. Hangoztatta, hogy a kormány a súlyos viszonyok ellenére jelentős sikereket tekinthet vissza, mint a földreform és az újjáépítés. A kormány iránti bizalom mellett rámutat egyes hiányszavakra, természetesen harcot kell vezetni az infláció ellen, fokozni kell az állami jövedelmeket, szerinte a közoktatásügyi miniszterium elmaradt a demokratizálódás terén. A földhözjutottaknak ki kell adni a telekkönyvi kivonatokat, a

svábok és volksbundisták földjeit a magyar parasztságnak kell juttatni. Súlyt helyeznek arra, hogy a választások fegyelmezetten folyjanak le. A Kommunista Párt minden megteszi a pártviszalyok elkerülésére. Elsősorban magyar talajból sarjadt demokráciát akarunk. A hadsereg demokratizálására nagyobb gondot kell fordítani. Megemlékezett a Szovjet-Únió és Szlovákia szívélyes gesztusáról, mellyel hazatértek a hadifoglyokat és a gazdasági segítségnyújtásról. Hálafelel emlékezett meg az Egyesült Államokról és Angliáról, elismeréssel szól Jugoszláviáról és Romániáról. Szól emel a szlovákiai magyarok üldözése ellen, végül hangoztatta a demokratikus erők összefogásának szükségességét.

Tildy Zoltán beszéde

Ezután Tildy Zoltán emelkedett szószóra a képviselők tapsa közben. Beszédében többek között ezeket mondta:

— A Független Kisgazda Párt most, amikor az ideiglenes nemzetgyűlésben megjelenik, kötelességünknek érezzük, hogy megemlékezzünk Bajcsy-Zsilinszky Endréről. Ebben a teremben folytatta harcát Bajcsy-Zsilinszky Endre, aki nemcsak az ellenállásnak volt lelke és hős szelleme, hanem azoknak a reformoknak a megvalósításáért is visakodott, amelyeket a nemzeti kormány már részben megvalósított, részben megvalósítani szeretne. Szeretném, ha emlékének a mai jegyzőkönyvben, hanem minden magyar szívvel megőrizné. A Ház tagjai Tildy Zoltán szavai általva hallgatták végig.

— Régi parlamenti szokásoknak megfelelően — folytatta Tildy Zoltán — hadd jelentsem ki, hogy nagyon jól esik kapcsolódnom Rákosi Máttyás képviselőtársam felelősségtudattól áthatott beszédéhez (taps), akinek szempontjaival egyetértünk, lényegében ugyanazok a szempontok vezetnek bennünket is. A nemzeti kormány a mi kormányunk, a Magyar Nemzeti

Függetlenségi Front kormánya. A miniszterelnök úr felsorolta, hogy mit tett eddig a kormány, azt hiszem, a Ház valamennyi tagja őszinte elismeréssel hallotta a kormány erőfeszítéseiről szóló beszámolót. Az eredményeket csak az mérheti fel helyesen, aki visszanéz a múltba és megállapítja, hogy milyen rombolás után kezdte meg a munkát a kormány. Bírálatra azonban nincs joguk azoknak, akik hozzájárultak az ország romlásához. Nincs joguk bírálatra azoknak sem, akik fáradtan, unott közömmel nézték az elmúlt időkben egy maroknyi sereg küzdelmét. Az a politika, amit ők folytattak, a nemzet többségének akaratával szemben folyt. Bíráljuk a kormányt, egymást, de bíráljuk önmagunkat is. Ennek a bíráltnak egyetlen feladata van, javítani a helyzeten, megerősíteni a kormányt, megszilárdítani a kormányzat tekintélyét és — amit mi döntő fontosságúnak tartunk — megszilárdítani a kormányzat végrehajtó hatalmát. Ez nem azoknak a szerveknek a bírálata jelenti, amelyek a széthullásban megkezdték munkájukat és amelyek minden megtörtént hiba ellenére is történelmi feladatot vé-

geztek. A továbbiak során elismeréssel emlékezett meg a munkásságáról a magyar részéről jelentőségéről. De hangoztatta, hogy a parasztság is megteheti a maga kötelességét. A Független Kisgazda Párt is azt kívánja, amit Rákosi Máttyás, a kormányzat belső erejének megszilárdulását. Vonatkozik ez elsősorban a gazdasági terepre, amelyek között teljes összhangnak kell lenni. A kormányzat cselekedetei közül elsőnek értékeli azt a Kisgazda Párt, hogy megalakulásának első pillanatában hadat üzent Németországnak és nagyon komolyan vette a multtal való szembefordulás tényét. A kormányzat munkájában nagyra értékeli azt a törekvést, mellyel igyekezett megerősíteni a jövőszónt volt ellenségeinkkel, akik ellen a nemzetet az akkori bűnös kormányzatok akarata ellenére a háborúba vitték. A Kisgazda Párt a maga részéről hordozója kíván lenni annak a szándéknak, amely a magyar nemzet számára lehetővé teszi a nagy Szovjet-Únió bizalmának megszerzését és megszilárdítását. (Percenkig tartó taps.) Ugyanígy törekszik arra, hogy megszerezze a nagy nyugati demokráciáknak, az Amerikai Egyesült Államoknak és Angliának a bizalmát. A Kisgazda Párt a magyar külpolitika feladatait abból a szempontból nézi, hogy nekünk két bázisra kell építenünk. Az egyik az, hogy a világot rendező nagyhatalmak között megszilárdítsuk és egyre becsületesebbé tegyük Magyarországot helyzetét, a másik a szomszéd államokkal való őszinte és becsületes jóviszony megerősítése. Ezután utalt a Romániából és Jugoszláviából érkező baráti hangokra és hangoztatta, hogy legyen meggyőződve mindkét nép arról, hogy a magyar nép mindig hálás lesz ezekért a gesztusokért. Szomorúsággal emlékezett meg arról, hogy Szlovákiából fájdalmas híreket hallunk. A közvélemény komoly mértékűtánsított ebben a kérdésben, mer nem vitákat, de eredményeket akar hallani.

Ezután megemlékezett a földreformról. Hangsúlyozta, hogy a kormányzat cselekedetei között ez volt a legkiemelkedőbb. Ennek a kérdésnek a megoldásával sok század pere dől el. A földreform az igazi demokrácia egyik alapja és legfőbb biztosítéka. A másik döntő lépése a kormánynak az ipari munkásság jogainak biztosítása volt. A magyar parasztság mindig ott lesz a küzdelem első vonalában, amikor dolgozó testvérei az ipari munkásság jogainak megszerzéséről, vagy biztosításáról van szó. Ezután rámutatott arra, hogy a szellemi dolgozók jogait is ugyanúgy biztosítani kell, mint a fizikai dolgozókat.

Végül a közelgő választásokról beszélt, kiemelve annak fontosságát. A választási küzdelemben a pártok eddigi egyetértése kell, hogy csorbát ne szenvedjen. Arra kell törekednünk, hogy az egységet még szilárdabbá tegyük. Hiszi, hogy a nemzetgyűlés minden tagja, a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front minden párta meg fog felelni ennek a feladatnak.

Tildy Zoltán beszédét szünnem akaró viharos tapsal kísérték.

Szakasits Arpád

a szociáldemokraták vezetője volt a következő szónok. Legelőször megemlékezett a fasiszta banditizmus áldozatairól, Kabók Lajosról, Farkas Istvánról és Mónus Lászlóról. Szavait a nemzetgyűlés tagjai állva hallgatták végig. A továbbiakban kijelentette, hogy a Szociáldemokrata Párt osztagab bizalommal kíséri a kormányt a demokráciáért való fáradozásában. Szól a földreformról. Pártja követeli, hogy álljon helyre a közbiztonság. Az egész magyar újjáépítés attól függ, mennyit termel a magyar parasztság. Közönlötté Sztalin generalisszimuszit. A magyar külpolitika a Szovjet-Únió felé vezet anélkül, hogy el akarának játszani a többi nagy nemzetek rokonszenvét. Felhívjuk a nagyhatalmak figyelmét a szlovákiai magyarság sérelmére. A pártok valamennyi tiszta választásokat akarnak, végleges nemzetgyűlést, végleges kormányt, végleges demokráciát. A gazdasági problémákat meg kell oldani, ügyzintén az adókérdést. A reakció elleni küzdelem mellett irtó hadjáratot kell indítani a korrupció ellen. Szükség van a Függetlenségi Front fenntartására, és a két mun-

fej is kell fordulni, mert így lesz kenyérünk. Most például életbevágó fontosságú az őszi szántás, vetés, hogy ne ismétlődjenek meg jövőre az idej közéletmezési zavarok. Most sok figyelmet kell szentelni a magyar földművelő munkájára. Ez a helyes felismerés ve-

zette a Kisgazda Pártot az őszi szántás-vetés sikere érdekében megindított akciójában és ezzel megmutatta, hogy az ország lakosai ellátásának érdekeit szíven viseli. Különösen szép gondolat az egymás megszécsítésére való útmutatás.

Ez a magyar szolidaritás parancsa. Ezt kell most kifejlesztenünk, hogy legyőzzük a nehézségeket. Ebben a szellemben élve és munkálkodva minden téren kevesebb lenne a feszültség, a viszálykodás. Ez a magyar boldogulásnak záloga.

Képzelt együttműködésre. A magyar nép érzi, hogy történelmének döntő korszakához érkezett s fel akarja építeni az országot.

Veres Péter

A Nemzeti Parasztpárt szónoka mondott aztán beszédet. Történelmünk legnagyobb eseménye a földosztás befejeződött — mondotta. — Most gondoskodni kell arról, hogy a felosztott földeket az új kisbirtokosok meg is tartásák, hogy a birtokosok termeljenek és előteremtésük az egész magyar nép számára a kenyeret. A Nemzeti Parasztpárt szabadságot akar a munkában, a politikai és szellemi életben, valamint a természetben is. Olyan szabadságot és életet kívánunk a világ többi részén élő magyaroknak, amelyet mi a demokratikus Magyarországon adni fogunk, mert adni fogunk. A Nemzeti Parasztpárt bizalommal viseltetik a kormány működése iránt és hajlandó félretenni a párt-szempontokat az együttműködés érdekében.

Szentiványi Sándor

szólt fel a Polgári Demokrata

Gyöngyösi külügyminiszter a szlovákiai magyarság szomorú sorsáról

Gyöngyösi János külügyminiszter emelkedett aztán szólásra.

— A felszólaló képviselő urak és pártvezérek érintettek egy problémán, amely fájó sebé a magyar politikai életnek, de az egész magyar társadalomnak is — mondotta. — Nem hagyhatta szó nélkül a magyar kormány, hogy az országban kívül több száz ezer magyarot minden nap az a veszély fenyeget, hogy a vandorbot, sőt a kolduskeresztet is osztályrésztől, mint ahogyan sokan már osztályrésztől jutott. Az országban millió több tízezer magyarországi szlovák magyar állampolgár munkálkodik, nyugalmában és békében van fenyegetve. Mi békében, sőt barátságban akarunk élni a cseh és szlovák néppel (helyesen), ebben a baráti törekvésben támogatjuk a legvégső határig, mindaddig, míg nemzeti érdekeink megtagadásával igyekeznek a nyilvánosság előtt leplezni azokat a nyugtalanító híreket és jelentéseket, amelyek a szlovák nemzeti bizottságok megalakulása és a cseh-szlovák kormányok lassán való megjelenése illetve a állami főhatalom átvétele után szlovákiai és a szlovák határhoz érkeztek. A barátság keresése és a kormányzatot arra is, hogy anélkül, hogy bárhol is passz emeltünk volna, tudomásul attik, hogy a szlovák kormány 1938 után odaköltözött magyarokat is kutasítja, jellehet a gyverszűneti egyezmény értelmében csupán ezen időpont után a kinevezett hivatalnokokat ttnik volna kötelesek visszahívni. Minthogy pedig a jóbarátságok a lehetőségére még ma is, a jelenlegi holtponton is nagy súlyt helyezünk, kérem a nemzetgyűst, mentse fel attól, hogy résztessem azokat a serehíreket és hírdéseket, melyek a magyar népek kiutasítása, jogfosztása és a kiutasításra vonatkozó előszíttés terén végbementek és ismög még ma is megtörténnek. A szlovákiai magyarok egyezmények bejelentése, hogy a sajnálatos időszak és jelenségek miatt a zövetségés Ellenőrző Bizottság tján panaszt emeltünk. Pozitív rtesítésünk van arról, hogy mind a Szovjetunió közvetítésével, mind

Mielőtt arany, ezüst, brilliáns ékszerét eladja, mutassa meg Szelecsényinek SAS-UTCA 2.

Párt nevében. Hangoztatta, hogy a párt képviselői egyenlő részt kérnek a munkában. A Polgári Demokrata Párt a kormány ténykedéséért vállalja a felelősséget, de pártja nem mond le arról, hogy helyet kapjon a kormányban. Elvárja, hogy a szomszéd államokban élő magyarok sorsa ugyanolyan legyen, mint amilyen sorost mi biztosítunk az itt élő nemzeti-ségeknak. A maga és pártja nevében elfogadja a miniszterelnök beszámolóját.

Kossa István

szólt fel a szakszervezetek nevében. Hangoztatta, hogy sokan szabotálnak ebben az országban és megtorlást nem, vagy csak igen kiemértékben kaptak. Felhívja a kormányt, hogy bátor, határozott intézkedésekkel vessen véget ezeknek a visszaéléseknek. A szakszervezetek magyar földön népi demokráciát akarnak és fogják is létrehozni. Egyelőre a kormány szociálpolitikájával és kéri továbbfejlesztését. Mindenki egyetért abban, hogy külpolitikánkban a szovjet-magyar barátságunk kell érvényesülni.

növelték az ország népsűrűségét a befogadni kényyszerült menekült magyarok.

A nagyhatalmak döntésére bizzuk

— Ezek után részünkről nem marad más hátra, mint ezt a kérdést, melyet egymás között a cseh-szlovák állapont merevsége miatt elintézni nem tudunk, a szövetséges nagyhatalmak döntésére bizzuk annál is inkább, mert ezt a döntést most éppen a cseh-szlovák kormány szorgalmazza. Mi nem kérünk mást a szövetséges nagyhatalmaktól, minthogy gondosan tanulmányozzák át ezt a kérdést és hozzanak igazságos és helyes döntést. Arra kérjük őket, hogy a helyszínen vizsgálják ki ezt a kérdést és minél előbb vessenek véget annak a tartóhatatlan állapotnak, hogy a magyar kormány kérésére a szlovák határménen már is emberek ezrei hontalanul lebegnek ide-oda, mert a kitelepítettek a magyar kormány kérésére megóvása miatt nem engedhetik be, viszont a cseh-szlovák hatóságok nem engedik vissza. Ennek a szörnyű helyzetnek, mely a szlovák határon fennáll, sürgősen véget kell vetni.

Jubász Nagy Sándor elnöki kijelentése

A külügyminiszter beszéde után Jubász Nagy Sándor elnök, aki

Molotov fogadta Tatarescut

Moskva, szeptember 6. (TASS) Molotov, a Szovjet-Unió külügyi népbiztosa szerdán fogadta Tatarescut román külügyminisztert. A megbeszéléseken jelen volt a Szovjet-Unió bukaresti nagykövete, valamint Románia moszkvai nagykövete is.

A román rádió jelentése szerint a román szakszervezetek kéréseire nagygyűlésen Georgescu román külügyminiszter nyilatkozatot tett. A román nép elsősorban fog szabaddom és minden befolyástól men-

Nem szabad megismétlődni az 1918-as tévedéseknek

Truman elnök üzenete a kongresszushoz

Washington. Truman elnök a kongresszushoz üzenetet intézett, melyben az Egyesült Államok gazdasági programját vázolta. Hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok elnöke elsősorban érdekli a munkalehetőségek biztosítása és az ország külső biztonsága. A kormány a munkanélküliség elkerülésére mindent megtesz, kéri a kongresszus mielőbbi felhatalmazását, hogy vegyék ki a hajlékát a kormány kezeléséből. Rágaszódik ahhoz, hogy feuntarják az Egyesült Államok mostani

Byrnes hozza az amerikai javaslatokat

London, szeptember 6. A Queen Elisabeth fedélzetén Európa felé utazó Byrnes amerikai külügyminiszter az Egyesült Államok kormányának javaslatát viszi magával a külügyminiszterek londoni értekezletére.

Az amerikai tervezet, amelyet Truman elnök külügyminiszterével folytatott tanácskozása során jóváagyott, többek között az olasz

DEBRECZEN 2 OLDAL 1945 IX. 7.

Időközben az elnöklét átvette, a következőket enunciólta:

— Az egész nemzetgyűlés teljesen egyhangú megnyilatkozásából megállapíthatom, hogy az egész magyar nemzet is ünneplően csatlakozik a külügyminiszter által előterjesztettekhez és a maga igazságát hangoztatja Isten és ember előtt.

Ezután a nemzetgyűlés elfogadta a nemzetgyűlésnek még Debrecenben hozott határozatát, hogy az ideiglenes nemzetgyűlés a magyar állami szuverenitás kikizárólagos képviselőjévé nyilvánítja magát, majd Pfeiffer Zoltán határozati javaslatot terjesztett a nemzetgyűlés elé. Eszerint, amíg a magyar nép az államfői hatalom gyakorlásának módja felől nem dönt, alkotmány szerint az államfőt a külügyek terén megillető jogokat a nemzeti főtanács gyakorolja. A ház a javaslatot egyhangúlag elfogadta. Ezután sor került a háznygy megválasztására. Egyhangúlag Malas Gézát választották háznygygyá, majd egyhangúlag hét jeztöt választottak. Utána megválasztották a politikai bizottság tagjait.

A következő ülés péntek délelőtt lesz.

tesen választani — mondotta —, a szabad választásokat csak a Groza demokratikus alapon álló kormány tudja biztosítani, amely biztosítja a szabadságot, az egyenlőséget valamennyi demokratikus népréteg számára. A Hitleristák, a fasiszták és a reakciók számára nem lehet szabadság. A széles demokratikus alapon álló Groza-kormány nem véletlenségből került az ország élére. Ez a kormány a népet képviseli és akkor fog lávozni, ha a nép azt maga kéri.

szárazföldi, tengeri és légi haderejét. A világ békeszerető nemzetel támogatják az Egyesült Államokat abban, hogy segítik Olmaguk életszínvonalának emelkedését. Nem szabad megismétlődni az 1918. évi fegyverszüneti idők tévedésének. Amerika mindent el fog követni az infláció megakadályozására. Az ellenségeskedések megszüntetésével együtt kell járnia a további orszáosi tervét is magával hozza. (MTI)

szavazást és a többség által lakott területeket megfelelő határkizgatás útján csatlakoztassa vissza. Ahol pedig szórányosan élnek magyarok, ott kényyszermentesen, humanusan tartásuk meg a lakosság-cserét. (MTI)

A Kiszgaza Párt álláspontja a békeszerződéssel kapcsolatban

A Független Kiszgaza Párt külügyi bizottsága Auer Pál elnöklésével ülést tartott, melyen felszóltak Oltványi pénzügyminiszter, Vásáry István és Nagy Vince volt miniszterek is.

A külügyi bizottság megállapította, hogy a magyaroknak Cseh-szlovákiaiból való tömeges kiutasítása azt is célozza, hogy népszavazás esetén a határménen magyar tömegek ne legyenek már ezen a területen.

A bizottság tiltakozott befejezet tények teremtése ellen és azt a kívánságát szögezte le, hogy a békeszerződés a végleges béke és együttműködés érdekében olyan határokat állapítson meg, amelyek lehetőleg egyeznek az etnikai határokkal. Ahol a szomszéd államokban a határ mentén kompakt magyar többség él, tartanak né-

kat már meg lehet tartani. A választások tisztaságának biztosítása fontos intézkedések tartétek. A kerületek 360 képviselőt választanak. Egy mandátumhoz kb. 10-15 ezer szavazat szükséges. A töredékszavazatokat összesítik és ezek külön erre a célra kijelölt listára esnek. Tíz kiváló személyt egyhangúlag jelölnek képviselővé.

A cseh miniszterelnök-helyettes a kitelepítésről

(MTI) Mint a pécsi rádió jelenté, a cseh kommunista párt nagygyűlést rendezett a cseh-szlovák jóváában. A nagygyűlés ünnepi szónoka, Čert, vajd cseh-szlovák miniszterelnök helyettes, a cseh kommunista párt elnöke volt, aki többek között a következőket mondotta:

— Ami a németeknek, magyaroknak, államellenes elemeknek kitelepítését illeti, ez a kérdés gyökeresen meg kell és meg fogjuk oldani. A cseh kommunista párt is e kérdés megoldásának szakszerűsége mellett fogja állást.

Hogy rabolták el a németek ifj. Horthy Miklóst

Ifj. Horthy Miklós elfogatása és elhurcolása körül ma számos legenda látott napvilágot. Mint a Demokrata című hetilap tudtad adja, most a budapesti Nérgyűlés, amely a nyilaskormány minden bűnét és gáztettét most vizsgálja ki, olyan adatokra bukkant, amelyek minden kétséget kizáróan igazolják, hogy Sziaszék kezdeményezésére, a nyilas negyven aliján hajították végbe a német ifj. Horthy Miklós elfogatását.

Néhány nappal ezelőtt döntő fordulat történt. Dr. Szécsényi Vilmos, ügyvezető elnök megegyezett Kúrsi Beia rendőrfelügyelő kihalgatásával, aki — mint ismeretes — Sziaszi hatalomra jutása után a budapesti rendőrhök főparancsnoka lett.

Külső minisztertanács, perdöntő anyagot szolgáltatott a Népgyűlésnek. Az október 15-i eseményekről beszámoló, valóságos képet mutat a kétségkizáróan kiderült, hogy október 15-én reggel feltr orra tájban rabolták el a Csapó emberét ifj. Horthy Miklóst.

A rendőrfelügyelőből lett főparancsnok — aki letartóztatásban van — így adja elő ifj. Horthy Miklós elhurcolását: — Október 15-én feltr körül vitex Paragóni rendőrpáncsok helyettesítő, Temesváry Istvánról parancsot kaptam, hogy egy eros karhatalmi századdal nyomhán vonuljak ki az Eski-ár 3. szakra ház elé. A század szorint ifj. Horthy Miklós ismeretlen csoport megámadta és tűzre aran is ki kell szabadítanom őt és kisrő tagjait.

A karhatalmi század főparancsnoknokság gyűlékezett. Percek alatt teljesen kezdeniében állunk és ráncsautókon indulunk az Eski-terre. Kívülről jöttünk a kitérő helyen. Voltunk Lengyelországban az autóról, az épületben már nemet katonasz és egy esendőreapat tartózkodott. Behatoltunk az épületbe, átkutattuk a zobábat s az egyik MFTR-helyiségben verryomokat találtunk. A verryomok után elindulva, tovább kutattam. Reméltem hogy megtalálom a szobát, de, kizártam ifj. Horthy Miklóst. A helyszínen azonban nem sikerült fel-lelni sem a kormányzó sírét, sem pedig kisérőnek tagjait.

— A tanúk elbeszéléseiből megállapítottam, hogy ifj. Horthy Miklós feltr előtt négy perccel érkezett meg három testőrel, Aighygy kesszi autójával, Csapó-ügyvédnek és aliját Szék reántog, meg, nekisrő" vartoték is, észszeközötték és egy keszlenében aúo autóra dobták. A estörök legyvertek használtak, vélekeztek, mire tűzre tejtődött ki, cunek orán ifj. Horthy Miklós megebecsült Amikor rábuzták a pokrócot, ő maga is vélekezett, mire egy SS-katona legyvereknek tusszával felbuzgatta a legy eszdelien állapottban került a németek gépkocsijára.

— Nyomhán futárokat megcsatoltam Temesváryhoz, vártam a további parancsokat, de semmiféle intézkedés nem történt.

— Két órán keresztül vártam a további rendelkezéseket. Dehán ritésülékhöz rendeztem a Szakszerveket beveztem a fókaptányásra. Vartuk az újabb utasításokat, végül a fókaptány parancsot becsatolt ki, hogy a rendőrszéknek nem szabad a németekkel szemben ellenállni és el kell vonulni az összesítőkészletek, amennyiben a németek megvárják a lakosságát.

— Dehán négy óra körül újabb nyugtalanító jelenségek fordultak elő. Telefonbeszélget kapunk, hogy a Városmajorban valami akció van; az autótok leálltak, telegyvezet nyilások a rendőrszék és katonaszórt támadják, legyverekket elszök.

— A fókaptányi munkásokat tuz, macul vortó, de semmiféle parancsot nem adott ki. Hat óra tájban a budai kirendeltőreket befutották a jelentések, hogy a németek panócsokkai és nehöz legy-erekkel a Vár körüi gelleknek. Röviddel ezután a rádióól értesültünk, hogy a kormányzó Sziaszi bika meg az ország vezetésével.

— Az éjszaka utólagos megállapítások azt mutatják, hogy a rendőri beavatkozás nem történt. Másnap október 16-án reggel hat órakor megegyezteték a Vár ostromát. Kétóra tűzre után kaptuk a fókaptányra az az értesítés, hogy a királyi pártó őrsége és a testőrszék megadta magát. Ez követőleg a fókaptányra eltertek a legyverek nemzetgyűléstök.

Huszonnyolc rab vakmerő szökési kísérlete a törvényszéki fogház közös cellájából

Vaságylábakkal a falat bontották ki — Az utolsó téglát kivétel nélkül vették észre és akadályozták meg a szökést

A debreceni törvényszéki fogházból rövid időn belül másodikban kíséreltek meg a rabok tömeges szökési és kitérés kísérletet, de az örök ébersége és lelkiismeretes felügyelete most is meggyőzően a szökést. A rabok arra alapították a tervüket, hogy a bombázás folytán megrongált épületről a romok között könnyebb a szökés lehetősége.

Az egyik első emeleti tömegcellából, ahol 28 közönséges bűncselekménnyel terhelt rab, fogoly volt fészakára bezárva, akartak hajnalban a rabok kiszökni. A szoba a fogház utolsó cellája, utána már a szomszédos telek következnek a Deák Ferenc utcára nyílván. A rabok a vaságyat szétszedve a falat bontották ki és körülbelül egyméteres nyílást készítettek. Eppen az utolsó téglát vették ki, amikor az örök észrevették a szökési kísérletet, meghallották a falbontás

zaját és a szökési megakadályozták. A szökés tervezői, értelmi szerzői, kilenc rabot fegyelmileg azonnal megbüntettek, külön zárkákba kerültek. A szökni készülő rabok között volt Bagdi Antal, akit gyilkossággal vádolnak, mert borotvával elvágta Kati László szabad nyakát az Arany János utcán. Az adatok szerint Bagdi volt a szökési kísérlet főszervezője, elkészítője és végrehajtója.

Teljes elismeréssel illeti a fogháznál éberségük és lelkiismeretes ellenőrzésük miatt.

A törvényszéki fogház helyreállítási munkálatai különben erősen folynak és ha elkészül a lebombázott lépcsőház helyreállítási munkálata és a két fogházrész összekötők folyosóval — ami a közeli hetekben megtörténik — akkor sokkal több zárka áll rendelkezésre és a szökési lehetőség is a minimumra csökken.

Nem sikerült megállapítani az áldozatok kihatolását a hajdúnánási kihantoláson

Közölte a „Debrecen”, hogy Hajdúnánáson exhumálást, kihantolást rendelt el a debreceni vizsgálóbíró egy bejelentés kapcsán. Egy hajdúnánási lakos — aki szemtanú volt — bejelentette, hogy tudomása szerint a németek a múlt év őszén, az orosz hadsereg felszabadító bevonulása előtt közvetlenül két zsidó munkaszolgálatost meggyilkoltak. Előre megáztatták velük a sirt és utána tarkón lökték őket, azután elföldelték a kihantolást szerdán délelőtt végezték Hajdúnánáson. Jelen volt dr. Bőszörményi Imre, a debreceni államtudományok tanára, dr. Hlyés Gábor vizsgálóbíró, dr. Ökrös Sándor orvos, egyetemi tanár, a rendőrség képviselője. A kihantolás során megállapítást nyert, hogy a bejelentő igazat mondott, a jelzett helyen megtalálták a két meggyilkolt férfi csontjait, amelyek közül az egyiknek 38-40 év körüli, a másik fiatalabb lehetett nála. A ruházatuk meglehetősen ép meg, írtak, öklit, levelet, amelyből kitértek a kóros betegségre, nem találtak nála. Egy zsebkönyv, toll,

gyufa és kulcs mindössze, amit náluk találtak. Személyazonosságukat nem lehetett megállapítani. Két-két tarkónövés érte az áldozatokat. A bejelentés kapcsán a Zsidó Szövetség azt hitte, hogy két akkor, abban az időben és ott elűnt munkaszolgálatos holttestére találnak. Ez azonban nem nyert igazolást. Ugyanis a két elűntnek kivették a vakbélét, ezeknek megvolt és a fogaknál sem találtak meg a jeleket ismertető jeleket. Valószínű, hogy két megszállt munkaszolgálatost fogtak el a németek és végezték ki kegyetlenül. A közbeszóló megtalálta annak a német katonának a holttestét is, aki kivégezte a munkaszolgálatosokat. A tanúk szerint ezt a katonát közvetlenül a kivégzés után egy gránát találta és a szíjfének halálra sebeztek. A tanúvallomást a kihantolás és boncolás adatai alátámasztották. A kihantolt holttesteket lefegyverezték, részletes bulvárgyűjtőkönyvet vettek fel és a vizsgálat és nyomozás tovább folyik az áldozatok kihatolása a lehetőség szerinti megállapítására.

Internáltak két pekemestert

A debreceni rendőrség politikai osztálya internálta Tózsér János és Márkus György debreceni sütőmestereket.

Tózsérrel a vizsgálat megállapította, hogy 1942-től a szakosztályi üléseken nyíltan jelölték meg és mindenképpen elkövetett, hogy a zsidó sütőmesterek listakiutalását a közállatás révén megvonják és afelett ő rendelkezzen.

Márkus György pedig a Szójay-kormány alatt a sütőszakosztályban súlyos kijelentéseket tett Galamb Ferenc és Jakab Zsigmond ellen és gyanú merült fel, hogy úgy öket, mint másokat fel is jelentgette a németeknek. Márkus emiatt valószínűleg népbíróvá is került.

Hazautaznak a pesti gyerekek

A nyaraló pesti gyerekek 11-én délelőtt 10 órára legyenek a Nemzeti Segélyirodájában: Rákosi János u. 4. Mindenki hazautazik, kivéve azokat, akiket tölire is elvállaltak. Ezeröttszáz gyermeket indítottak útnak, ezért a fogadószülőket kérjük meg, hogy ki-ki lássa el gyermekét hozzáig utazóval.

A kocsmárosok a szesztilalom feloldását kérik

A debreceni kocsmárosok küldöttsége felkereste Szabó Kálmán polgármestert és azt a kérelmet terjesztették elő, nem-e lehajna a szesztilalmat feloldani, különösen pedig a must árusítását megengedni, tekintettel arra, hogy az most „idényecik”. A polgármester a kérelemmel kapcsolatban tárgyalásokat folytat majd az illetékes hatóságokkal, hogy feloldható-e a szesztilalom általában, vagy a must, esetleg a bor árusítása megengedhető lenne-e. A pálinka-tilalom mindenképpen érvényben maradna. Döntés a tárgyalások után várható.

Egyenruhát kap a rendőrség

A belügyminisztérium már most gondoskodni kíván arról, hogy a rendőrség minden egyes tagja egy rend egyenruhához, köpenyhez és sapkához, valamint balta-csizmához jusson. E célból az Első Magyar Gyap, mosó Rt-t három hónapra beállították a rendőrség szükségletére való gyártáshoz. A készülő anyag igen jó minőségű keki posztónak felel meg, színe kékeszürke.

DEBRECZEN 8. OLDAL 1945 IX. 7.

Az egyetemi tanács megerősítése

A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Erdős Károlynak a debreceni egyetemi rektorává, dr. Mészáros Edéné prorektorává, Kállay Kálmáné a református hittudományi kar, dr. Flachbart Ernőné a jog- és államtudományi kar, dr. Sántha Kálmáné az orvostudományi kar, dr. Járdányi Paulóvits Ivánnak a bölcsészettudományi kar dékánjává, dr. Kun Bélának jog- és államtudományi kar, dr. Verzár Gyulának az orvostudományi kar, dr. Karácsony Sándornak a bölcsészeti kar prodekanjává, valamint dr. Szalal Sándornak az orvostudományi kar jegyzőjévé 1945-46. tanévre történt megválasztását jóváhagyólag tudomásul vette és azt megerősítette.

A rendőrnapi szeszáció

A szombati rendőrnapi szeszáció programja majdnem 24 órára nyújt szórakozást Debrecenben ügyszolgálat mindenkinek. Nem emlékszünk rá, hogy lett volna még olyan attrakció, amely a művészi és sporteseményeknek, a szórakozásoknak és látványosságoknak annyira gazdag és magas színvonalú választékával ajándékozta volna meg Debrecen népet, mint tesszik ezt szombaton reggel 8-tól vasárnap hajnalig derék rendőreink.

A nappal óráit a diszfelvonások és sportbemutatók gazdag programja tölti be. Reggel 8 órakor kezdődik a zenés felvonulás, amelyet startfutás követ és fél 10-kor a DVSC Díszegytől sporttelepén a dr. Kapros László vezetésével bemutatott atlétikai versenyszámokkal indul meg a sportnaposság. A rendőrség gondoskodik arról, hogy sűrű villamosközlekedés legyen szombaton a DVSC pálya felé. A sportbemutatók délelőtt és délután tartanak, ennek keretén belül lesznek kosárlabda- és tekeversenyek, teniszbemutató, ökölvívóműködés, Fűsi Péter vezetésével motor- és kerékpárverseny, labdarúgómérkőzés, amelyben Debrecen válogatottja állnak ki meccsre a budapesti rendőrválogatott csapatával, lesz tornabemutató és birkózóverseny, amelyben a rendőrség bajnokai állnak ki a DVSC birkózóival.

Este 7 órakor a főkapitányság előtt díszszemlélt tart a főkapitányság új vezetője, Smelkó József rendőrelvezős.

Amint megtörtént, az Arany Bika összes természetben nagyszabású szüreti bál fejezi be a rendőrnapi bált a hajnali órákig fog tartani. A gazdag műsor keretében a Csokonai Színház új művészei lépnek fel, K. Tóth Erzsébet, Turcsi Gitta, Fényes Márta, Haavard Nagy Ilonka, Kertész Sándor, Csengeri Ali, Szabó Samu, Márki Géza, Hajdu Péter és a többiek szórakoztatják majd művészi játékkal a közönséget. A tánchoz Debrecen három legjobb zenekara szolgáltatja a muzsikát és bufférol is történt gondoskodás.

Nem hagyják abba a csatornájavitási munkákat

Debrecen város csatornahálózata a háborús események következtében erősen megrongálódott. A város Kaland Lóránt műszaki tanácsnok vezetése mellett fokozatosan javítja a hálózatot, most az Erzsébet utca, Petőfi téri hálózat helyreállítása következik. Kilencszáz ezer pengőbe kerülne ez, míg a város a csatornájavitást, — amit felemelték 2 százalékról 8 százalékra — körülbelül 600.000 pengőre számít mindössze és ez is csak hónapok múltán folyna be. A város ennek ellenére tovább folytatja a munkát, előlegezi a költségeket és bízik benne, hogy az állam is hozzájárul a költségekhez. Itt említtük meg.

Galamb Ferenc feljelentőjét átadták a népbürokráciának

Átadták a népbürokráciának Bende Pál debreceni pekemestert, akit a közelmúltban fogtak el. Bende Pál megállapította a rendőrség, hogy a feljelentő adatok szerint minden valószínűség szerint az ő feljelentése alapján fogta el a német Gestapo Galamb Ferencet, aki azóta sem került haza. Később Bende Pál a Gestapo börtönében levő Galambot fel is kereste és aláíratott vele egy nyilatkozatot, hogy lemond az ipartestület és sülőipari szakosztály elnökségéről. Bende egyébként is jobboldali érzelmű és németbarát volt, ifj. Varjassynak bizalmasa és munkatársa az ipartestületben. Minden alkalmat megragadott a németek díjazására és még a múlt év őszén is a német győzelmet hirdette.

Igy fogadják Debrecenben a hadifoglyokat...

A debreceni nagyvállalásokon vagyunk a fehérvári egységek forrón tűz a nap a pályaudvaron nagy tömeg izgatottan várja az érkező foglyokat. Az utolsó állomásos serény munka folyik. Nemeslelkű szeszonyok és lányok főzik az ebédet az érkező hadifoglyok számára. Ezen a napon éppen a balmazújvárosi Demokratikus Nők Szövetségének tagjai munkálkodnak serényen, akik vállalták azt, hogy két napon át ők fogják ellátni az utolsó állomásos hadifoglyok számára, hiszen az érkező balmazújvárosiak három megrakott szerkezere jöttek. Egy szerkezetben tetőre rakva kenyéret, egy szerkezetben kálicsot és süteményt, egyben pedig különféle élelmiszereket hoztak.

Az utolsó állomás telepén találjuk a debreceni hadifoglyokat váró bizottság vezetőit Vég Dezsőné, a helyettes polgármester hitvést, aki a munkában és a dolgozóban maga jár elő jó példával. De itt van a népszerű Erzsébet testvér, aki az egész mozgalmat lelke, Zsuzsanna testvér, a Független Kiszárad Párt női tagozatának önkéntes munkása, valamint a balmazújvárosi Demokratikus Nők tisztagból álló csoportja.

A hazatérő hadifoglyokat hozó vonat lassan gördül be a pályaudvarra. Boldogan szállnak le a többnapos hadifoglyok hazatérők. Debreceni is akad közülük. Sok a hajdúvármegyei, de sokan vannak olyanok, akik Erdélybe utaznak tovább.

Mindgyik foglyot arcon a megelégedettség mosolyja ül. Boldogok, hiszen lement szabadságuk. Az egyik debreceni foglyot felismeri feleségét a pályaudvaron állók csoportjában.

— Drága feleségem! — Kiáltja a következő percben a hosszú hónapok óta egymásról semmit sem tudó férj és feleség boldogan ölelik és csókolják meg egymást s mindkettőjük arcon az öröm könnye gőrék végig. Simogatják, csókolják egymást, nem akarnak binni az élő valóságban, hogy újra találkoznak.

A foglyokat a fogadóbizottság női tagjai az állomás nagy vártermébe vezetik, ahol azonnal megkezdődik az ebéd kiosztása. Javában folyik az ebéd s a zenészek szakszervezete támogatott előzenészeket tagjai boldog örömmel húzzák a roppogó magyar notát a hazatérőknek.

Ahol az ebédkezdés folyik, abban a nagy várteremben a mintegy ezer hadifoglyot előtérbe Lajos elvezeti a honvéd részletről részletről.

tartalmas üdvözlő beszédet. — Szeretettel üdvözöllek benneteket a demokratikus magyar honvédség részéről — mondotta — mint volt hadifoglyokat hazatérteket után nektek is részt kell vállalnokotok hazánk újjáépítésében s társadalmunk szűkebb körében tevényt majd számotokra, hogy ebben a munkában kivethessétek részteket.

A hadifoglyok kitörő lelkesedéssel fogadták Szentrei vezetésű beszédét s sokak arcon az öröm mosolyán kiült, a boldogság könnye is végiggyördült.

A hadifoglyok jó étvágyal fogyasztják el a finoman elkészített traktus huslevest. Az ebéd kiosztásánál fűrdő hatatlanul dolgozik Vég Dezsőné is, boldogan nyújtja a hadifoglyoknak a meleg levelet, hiszen kétszeresen velük érez, hisz az ő fia is távol van.

Közből megérkezik a debreceni Mester utcai egyházközség adománya. Finom lakvárosi bukták készítettek az egyházközség aszanyán s az kiosztják a hadifoglyok között. Sok helybéli aszany és lány áll a pályaudvaron s ök kosárból osztogatják a gyümölcsöket a megebédelt hadifoglyoknak.

Midőn nagy munkáját elvégzi a konyha, hiszen rövid egy óra lefordása alatt 1000 ebédet osztott ki, sietősen indulunk a hadifoglyok között. Megtudjuk tőlük, hogy sokan jöttek Ausztriából, Oroszországból, Romániából s a magyarországi hadifoglytáborokból, kevésebben pedig Lengyelországból.

Vonattólty hallatják s a vasutas hangosan kiáltják: — Nyiregyháza felé beállás! — Nyiregyháza felé beállás! — A mellett lévő mintegy százas csoport felvezdi csoportját, s örömmel indulnak a Nyiregyháza felé menő vonat felé, mely elviszi őket a hosszú hónapok óta nem látott családi tűzhelyhez, az apához, anyához, feleséghez, gyermekekhez, testvérekhez, vagy rokonhoz.

Igy megy aztán tovább. Indulnak a vonatok s a hadifoglyok száma egyre csökken s egyre már egész kis csoport marad együtt. A távozókat hálás köszönetüket fejezik ki a debreceni utolsó állomásán, mely igazi kébéli jóvá látta el őket — mint az egyik bajtárs mondta: — Olyan ez az étel, mintha csak az aszany főtte volna!

Láthatjuk tehát, hogy a debreceni utolsó állomás a lehetőséghez képest kitűnően látja el az érkező és átvonuló hadifoglyokat. (O. O.)

Hadifoglyok üzenetek

Bécsben vannak: Mahut János örvézt Debrecen és Dobal Károly szakaszvezető Debrecen.

A huzi foglytáborban van: Várudvari Kornél főtrészmester Debrecen.

Az alsópatyi foglytáborban vannak: Sallai József Tiszacsege, Welner József Tiszacsege, Szabó Imre Debrecen Baromvásártér, Szívós Imre honvéd Nádudvar, Szabó Gyula Nádudvar, Szabó András Püspökklágy, Nagy Kálmán Kaba, E. Nagy Sándor Nádudvar.

Brünnben vannak: Lovas István Hajdúszoboszló, Buncs Endre örvéztő Tiszalök, Kiss Sándor szakaszvezető Tiszalök, Papp Mihály tizedes Tiszadada, Dudás József tizedes Tiszalök, Sándor Miklós tizedes Nyírbétek, Hege-dus János szakaszvezető és Bakk András tizedes Nyírbétek, Csikos Sándor Büdöszentmihály, Fülöp József szakaszvezető Tiszalök, Bereczki Sándor örvéztő Tiszalök, Halml László zászlós Tiszalök, Solymosi Miklós szakaszvezető Tiszalök, Benyusz István honvéd Tiszalök, Szilágyi Péter honvéd Tiszalök, Nagy Ferenc örmester Tiszalök.

Nem hagyják abba a csatornájavitási munkákat

Debrecen város csatornahálózata a háborús események következtében erősen megrongálódott. A város Kaland Lóránt műszaki tanácsnok vezetése mellett fokozatosan javítja a hálózatot, most az Erzsébet utca, Petőfi téri hálózat helyreállítása következik. Kilencszáz ezer pengőbe kerülne ez, míg a város a csatornájavitást, — amit felemelték 2 százalékról 8 százalékra — körülbelül 600.000 pengőre számít mindössze és ez is csak hónapok múltán folyna be. A város ennek ellenére tovább folytatja a munkát, előlegezi a költségeket és bízik benne, hogy az állam is hozzájárul a költségekhez. Itt említtük meg.

hogy Debrecen városa úgy határozott, hogy a felemelt csatornájavitási munkákra a lakókra is áthárítható. Budapestben is volt ilyen javaslat, de ott ezt nem fogadták el. A csatornájavitási munkálatok most folyamatosan tovább folynak.

Új haditörvényszékek

A legutóbbi minisztertanácsban a honvédelmi miniszter rendeletet terjesztett elő a haditörvényszékek összeállításáról. Eszerint a legénységi állományú személyek büntügyében eljáró 3 tagú tanácsban legénységi állományú egyének is helyet kell foglalnia, hogy az osztálybíráskodásnak még a látszatát is száműzzék a honvédségből.

Férfi és női SZÜVET-TEXTIL
Rosenbaum Aladár
Csapó-u. 1.
(Cukorka üzlet heijén.)

1945 szeptember 7-én, pénteken este 1/26 órákor
MÉZESKALÁCS
Daljáték 3 felvonásban, egy előjátékkal.

Irodalmi kamaraszínház
A városi zenekola előadótermében 1945 szeptember 7-én, pénteken este 1/26 órákor színe kerül
A TESTŐR
Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Molnár F.

LEGJOBB MAGYAR
TEA a "PANTAROMA"
mindenütt kapható
Főraktár: KONTSEK GÉZÁNÁL

HORN REZSŐ
szőnyeg és textil üzlete megnyit
Batthyány-u. 2.

